«Hecuba, not Hecuba»: Ένα αριστούργημα στο κοίλον της Επιδαύρου

Μια σπουδαία παράσταση, που θα μείνει στην ιστορία της Επιδαύρου, ήταν η τέταρτη φετινή παραγωγή στο αργολικό θέατρο. Το **«Hecuba, not Hecuba»**, η πρώτη συνεργασία του **Τιάγκο Ροντρίγκες** με την **Κομεντί Φρανσέζ** , αποτέλεσε μια αξιομνημόνευτη καλλιτεχνική συγκυρία, ένα master class υποκριτικής, σκηνοθεσίας, δραματουργίας και το καλύτερο παράδειγμα του πώς ένα έργο γραμμένο 25 αιώνες πριν, μπορεί να μάς αφορά σήμερα. Πώς οι μύθοι των αρχαίων τραγικών μπορούν να μας ταράξουν συθέμελα, αν τους παραλληλίσουμε με όσα βιώνουμε καθημερινά, μέσω ενός εποικοδομητικού διαλόγου.

Ο Πορτογάλος σκηνοθέτης και διευθυντής του Φεστιβάλ της Αβινιόν καταπιάνεται με την ιστορία της **«Εκάβης»** του Ευριπίδη, συμπλέκοντας παράλληλα με το δράμα της Τρωαδίτισσας βασίλισσας, με την αληθινή ιστορία μιας ηθοποιού του.

Στο έργο του Ροντρίγκες, η Νάντια βρίσκεται σε πρόβες για την ευριπίδεια τραγωδία. Υποδύεται τον ρόλο της χήρας του Πριάμου, που με την ήττα της Τροίας έχασε τα πάντα: τον άντρα της, τον θρόνο της, την ελευθερία της και, το πλέον οδυνηρό, σχεδόν όλα τα παιδιά της. Είναι μια γυναίκα που αξιώνει δικαιοσύνη.

Ο μύθος της τραγικής βασίλισσας συναντάει όμως, σπαρακτικά, την οικεία πραγματικότητα της ηθοποιού, μητέρας ενός εφήβου στο φάσμα του αυτισμού, που έχει υποστεί κακοποίηση.

Η Εκάβη εμπιστεύεται τον γιο της, Πολύδωρα, λίγο πριν την πτώση της Τροίας στον Πολυμήστορα. Εκείνος τον σκοτώνει, του παίρνει το χρυσάφι και το πτώμα του, το πετά στη θάλασσα, που το εκβράζει κάθε τόσο στις ακτές. Εκεί θα το βρει και η μητέρα του.

Η Νάντια εμπιστεύεται τον αυτιστικό γιό της σ' ένα ίδρυμα με την ελπίδα της καλύτερης φροντίδας και εκεί πέφτει θύμα κακοποίησης.

Έχοντας χάσει κάθε ελπίδα και ηθικό αντέρεισμα η Εκάβη εκδικείται με τον πιο σκληρό τρόπο τον Πολυμήστορα, τυφλώνοντάς τον και σκοτώνοντάς του τα παιδιά. Η Νάντια στη Γαλλία του 2024, όπου υπάρχουν νόμοι, που υποτίθεται ότι προστατεύουν τους πολίτες, προσπαθεί να δικαιώσει τον γιο της μέσω της δικαιοσύνης.

Η Νάντια έχει μια μεγάλη ηθική ευθύνη, να γίνει η φωνή ενός παιδιού που δεν μπορεί να μιλήσει. Να γίνει η σκύλα που θα ουρλιάξει για το κουτάβι της, η μητέρα των θυμάτων των Τεμπών, η μητέρα του Ζακ, του Φύσσα και τόσων άλλων παιδιών που η πολιτεία, δεν προστάτευσε ως όφειλε.

«Το κράτος με πλήγωσε» θα δηλώσει χαρακτηριστικά, τονίζοντας στον εισαγγελέα ότι δεν έχει τόση σημασία να τιμωρηθεί ο υπάλληλος του ιδρύματος, που κακοποίησε το παιδί, όσο οι υψηλά ιστάμενοί του. Αυτοί που πήραν την απόφαση να ανοίξει αυτή η μονάδα φροντίδας, της οδού de la paix, και όφειλαν να την εποπτεύουν.

Όμως και η ίδια θα έρθει αντιμέτωπη με τις τύψεις της ***:«Ποια μητέρα αφήνει το παιδί της σ' άλλους τη στιγμή που την χρειάζεται περισσότερο από ποτέ;»*** Θα την ρωτήσει επανειλημμένα η συνήγορός της, προσπαθώντας να την προειδοποιήσει για τη διαδικασία της ανάκρισης, για το βάσανο που θα υποστεί «***από τον ίλιγγο των τροχών της δικαιοσύνης».***

Στη δραματουργία του Ροντρίγκες τίποτα δεν αναφέρεται τυχαία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η φράση ***«Ήρεμα, έχουμε χρόνο»*** που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παυσίπονο για τη δημιουργική φάση των προβών στο θέατρο, αλλά και ως μαρτύριο για όσους έρχονται αντιμέτωποι με τους βασανιστικά αργούς ρυθμούς της δικαιοσύνης.

Η Εκάβη βίωσε όλη αυτή την τραγωδία σε μια μέρα, για την Νάντια όμως το μαρτύριο δεν έχει τέλος.

Παράλληλα, ο Ροντρίγκες προσθέτει μια ακόμη εγκιβωτισμένη ιστορία στο έργο. Πρόκειται για ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα που απολαμβάνει να βλέπει ο αυτιστικός Οτίς («αυτιστικό» ,autist). Μια σκύλα ψάχνει να βρει το κουτάβι της, γαβγίζει, τρέχει και μετά από κάθε επεισόδιο έχει νέες ουλές, μέχρι που χάνει και το πόδι της. Συνεχίζει όμως να γαβγίζει δυνατά ακόμη και ακρωτηριασμένη. Στο τέλος, τα καταφέρνει και βρίσκει το κουτάβι της.

Πίσω από τη θυμέλη της Επιδαύρου, έχει στηθεί ένα άγαλμα, αρχικά κρυμμένο με μαύρο ύφασμα. Το άγαλμα ενός σκύλου του **Fernando Ribeiro**, φιλοτεχνήθηκε στα ατελιέ της Comédie Française πριν γραφτεί το έργο. Σε στιγμές έμοιαζε να "ζωντανεύει" με τους εκπληκτικούς φωτισμούς του Rui Monteiro.

Με μεγάλη σκηνοθετική μαεστρία, το ακρωτηριασμένο μέλος του ζώου, γίνεται ο αυτιστικός έφηβος αλλά και ο νεκρός Πολυμήστορας, που τον ξέβρασε το κύμα. Γίνεται η θρυμματισμένη από την αδικία κοινωνία που διψά για δικαιοσύνη.

Η ερμηνεία της καταπληκτικής ηθοποιού **Elsa Lepoivre** (Εκάβη και Νάντια), θα έπρεπε να διδάσκεται στις σχολές υποκριτικής. Η σκηνή όπου βαδίζοντας, αργά στην περιφέρεια της ορχήστρας του αρχαίου θεάτρου, απευθυνόμενη σε κάθε θεατή ξεχωριστά, αρθρώνει τις λέξεις που μπορεί να πει ο γιος της είναι σπαρακτική.

Ως αυτιστικό παιδί, δεν έχει τη δυνατότητα να συντάξει ολόκληρες φράσεις. Λέει μόνο τη λέξη και την άρνησή της «αγκαλιά, όχι αγκαλιά», «φρούτο, όχι φρούτο», «σπίτι, όχι σπίτι», «χάδι, όχι χάδι». Μια συγκλονιστική σκηνή με την κατάφαση και την άρνηση, τον πόνο και την αποδοχή του σε πρώτο πλάνο.

Η ηθοποιός είναι παλιά γνώριμη του αργολικού θεάτρου, καθώς πριν πέντε χρόνια, την είχαμε απολαύσει στο ρόλο της Κλυταιμνήστρας, στην εξαιρετική παράσταση του **Ίβο βαν Χόβε «Ορέστης- Ηλέκτρα»**. Ήταν και τότε 26 και 27 Ιουλίου.

Εμπνευσμένη και η χρήση των τραγουδιών του **Otis Redding**, που απολαμβάνει να ακούει ο δωδεκάχρονος συνονόματος του Οτίς. Ως γνωστόν η μουσική ανακουφίζει τα αυτιστικά παιδιά. Τρομερά δυνατή η σκηνή όπου ο θίασος τραγουδά και χορεύει το **«Try a little tenderness»** με τα κράνη επί κεφαλής.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε έναν έναν αυτούς τους σπουδαίους ηθοποιούς:**Eric Génovèse, Denis Podalydès, Loïc Corbery, Gaël Kamilindi, Elissa Alloula και Séphora Pondi.** Εξάλλου, όπως έχει δηλώσει και ο σκηνοθέτης δεν κάνει θέατρο για το θέατρο αλλά για τους ηθοποιούς του και αυτό αποδείχθηκε περίτρανα με το «Hecuba, not Hecuba».

Μια παράσταση τόσο σπουδαία που συνεχίζει να επιδρά στο θεατή, ώρες και μέρες μετά την παρακολούθησή της. Ένα μανιφέστο για τη δικαιοσύνη που δεν μπορεί παρά να προβληματίσει ακόμα και να ξεσηκώσει. Μια λειτουργία του θεάτρου που σήμερα την έχουμε ανάγκη περισσότερο από ποτέ.

Ανατριχιαστικό, αν σκεφτεί κανείς ότι αυτές τις μέρες θα ψηφιστεί, το νομοσχέδιο «Ολοκλήρωση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης» που ιδιωτικοποιεί πλήρως τον ευαίσθητο τομέα της Ψυχικής Υγείας, της Πρόληψης και της Απεξάρτησης. Μια ακόμη τεράστια κοινωνική αδικία, ενός αδυσώπητου συστήματος.

Πόσες Εκάβες να φωνάξουν, τώρα, για τα άρρωστα παιδιά τους;

Γιώτα Δημητριάδη

Δημοσιεύθηκε: 28 Ιουλίου 2024

www.viewtag.gr